

ΤΡΙΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΒΗΜΑ 17

17Α.α.	Ελεύτερη.
17Α.β.	1.Α, 2.Β, 3.Β, 4.Α, 5.Β, 6.Α, 7.Β, 8.Β, 9.Α, 10.Β, 11.Β, 12.Β, 13.Α, 14.Β, 15.Α, 16.Β, 17.Α, 18.Β, 19.Α, 20.Β.
17.1.	Ελεύτερη.
17.2.	Ελεύτερη.
17.3.	Βλέπε Βιβλίο 17.1.
17.4.α.	1.[Η Μαράλ και η Δανάη] μιλάνε για το πάρτι στο σπίτι του Τόμας. 2.[Η Δανάη δεν πήγε στο σπίτι του Τόμας] γιατί ο πατέρας της δεν ήταν καλά και πήγαν μαζί στο γιατρό του στην Αθήνα. 3.[Η Μαράλ πήγε στο σπίτι του Τόμας] με ταξί. 4.Ναι, πήγε στην ώρα της. [Πήγε πρώτη και περίμενε τους άλλους.] 5.[Μόλις είδε τα δώρα ο Τόμας] έμεινε με το στόμα ανοιχτό. 6.Τα δώρα ήταν: ένα άγαλμα για τον κήπο, ένα μπλουζάκι, ένας τρίφτης για το τυρί κι ένας παπαγάλος. 7.[Μετά ο Τόμας] άνοιξε τα δώρα και τους είπε <i>ευχαριστώ</i> . 8.Το σπίτι του Τόμας ήταν καταπληκτικό. 9.Έφαγαν στον κήπο, κάτω από τα δέντρα. 10.Το φαγητό ήταν υπέροχο. Μόνο το κοτόπουλο ήταν λίγο άνοστο. 11.Έφαγαν, ήπιαν, είπαν ιστορίες και χόρεψαν. 12.Ο Τόμας έσβησε τα φώτα, άναψε παντού κεριά και ο Νικόλα έπαιξε κιθάρα. 13.Άκουσαν από ελληνικά τραγούδια μέχρι και αγγλικές μπαλάντες. 14.Έφυγαν κατά τις τέσσερις το πρωί.
17.4.β.	Βλέπε Βιβλίο 17.1.
17.5.α.	1.Σ, 2.Λ, 3.Σ, 4.Λ, 5.Λ, 6.Λ, 7.Σ, 8.Σ, 9.Λ, 10.Λ.
17.5.β.	Βλέπε Βιβλίο 17.9.
17.6.	1.αγόρασα, 2.άκουσα, 3.άναψα, 4.άνοιξα, 5.άπλωσα, 6.άρχισα, 7.είδα, 8.γνώρισα, 9.έγραψα, 10.γύρισα, 11.έδειξα, 12.διάβασα, 13.διάλεξα, 14.δίδαξα, 15.δοκίμασα, 16.δούλεψα, 17.ήμουν, 18.ετοίμασα, 19.είχα, 20.ζύγισα, 21.ζωγράφισα, 22.καθάρισα, 23.έκανα, 24.κάπνισα, 25.έκλεισα, 26.λάτρεψα, 27.έλειψα, 28.είπα, 29.έλουσα, 30.μαγείρεψα, 31.έμεινα, 32.νοίκιασα, 33.νόμισα, 34.έντυσα, 35.ξεσκόνισα, 36.έπαιξα, 37.πήρα, 38.πήγα, 39.περίμενα, 40.ήπια, 41.πίστεψα, 42.πλήρωσα, 43.έσβησα, 44.σιδέρωσα, 45.σκούπισα, 46.σπουδάσα, 47.έστρωσα, 48.σφουγγάρισα, 49.ταξίδεψα, 50.τέλειωσα, 51.έτρεξα, 52.έφαγα, 53.έφερα, 54.έφυγα, 55.έχασα, 56.χτένισα, 57.έψαξα.
17.7.	• ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ σε -ούω, -νω, -ζω / ΑΟΡΙΣΤΟΣ σε -σα αγοράζω - αγόρασα, ακούω - άκουσα, απλώνω - άπλωσα, αρχίζω - άρχισα, γνωρίζω - γνώρισα, γυρίζω - γύρισα, διαβάζω - διάβασα, δοκιμάζω - δοκίμασα, ετοιμάζω - ετοίμασα, ζυγίζω - ζύγισα, καθαρίζω - καθάρισα, καπνίζω - κάπνισα, κλείνω - έκλεισα, λούζω - έλουσα, νοικιάζω - νοίκιασα, νομίζω - νόμισα, ντύνω - έντυσα, ξεσκονίζω - ξεσκόνισα, πληρώνω - πλήρωσα, σβήνω - έσβησα, σιδερώνω - σιδέρωσα, σκουπίζω - σκούπισα, σπουδάζω - σπουδάσα, στρώνω - έστρωσα, σφουγγαρίζω - σφουγγάρισα, τελειώνω - τέλειωσα, χάνω - έχασα, χτενίζω - χτένισα. • ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ σε -σκω, -γω, -χω, -χνω, -ζω / ΑΟΡΙΣΤΟΣ σε -ξα ανοίγω - άνοιξα, δείχνω - έδειξα, διαλέγω - διάλεξα, διδάσκω - δίδαξα, παίζω - έπαιξα, τρέχω - έτρεξα, ψάχνω - έψαξα. • ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ σε -πω, -βω, -φω, -εύω / ΑΟΡΙΣΤΟΣ σε -ψα ανάβω - άναψα, γράφω - έγραψα, δουλεύω - δούλεψα, λατρεύω - λάτρεψα, λείπω - έλειψα, μαγειρεύω - μαγείρεψα, πιστεύω - πίστεψα, ταξιδεύω - ταξίδεψα. • ΑΛΛΑ ΡΗΜΑΤΑ - ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ / ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΙΓΜΑ βλέπω - είδα, είμαι - ήμουν, έχω - είχα, κάνω - έκανα, λέω - είπα, μένω - έμεινα, παίρνω - πήρα, πάω - πήγα, περιμένω - περίμενα, πίνω - ήπια, τρώω - έφαγα, φέρνω - έφερα, φεύγω - έφυγα.
17.8.	1.έκανες, 2.Πήρα, πήγα, 3.ήταν, 4.Έκανε, 5.Ήσουν, 6.ήμουν, 7.Κάνατε, 8.κάναμε, 9.φάγατε, 10.φάγαμε, 11.ήπιατε, 12 ήπια, ήπια.
17.9.	1.Ήπια, 2.Πήρε, 3.έμεινες, 4.Είπαν(ε), 5.έφαγε, 6.Περίμενε. 7.Δείξατε, 8.Ήταν(ε), 9.έφυγαν(ε), 10.Πήγα, 11.έκανες, 12.πήγαμε, 13.Άκουσε, 14.τέλειωσαν & τελειώσανε, 15.μαγείρεψα, 16.Άφησαν & αφήσανε, 17.έστρωσε, 18.Αγοράσαμε, 19.Χάσατε, 20.Έγραψαν & γράψανε, 21.Αρχίσαμε, 22.δούλεψες, 23.Ανοιξατε, 24.Δίδαξε, 25.είχε.
17.10.	1.πήραν(ε), 2.πήγαν(ε), 3.Έκαναν & κάνανε, 4.πήγαν(ε), 5.έφαγαν & φάγανε, 6.ήπιαν(ε).
17.11.	1.αγοράσατε, 2.πήγε, άκουσε, 3.χόρεψε, 4.έφαγαν(φάγανε), ήπιαν(ε), 5.έφυγα, γύρισα, 6.ταξίδεψα, 7.είδατε, 8.έπαιξες, 9.καθάρισες, ξεσκόνισες, σφουγγάρισες, 10.τέλειωσαν & τελειώσανε.
17.12.α.	α. Πέμπτη - Μια μέρα πριν από το πάρτι Έκανα μία λίστα με τα ψώνια. Τα έγραψα σ' ένα χαρτί και έφυγα από το σπίτι κατά τις 8 η ώρα. Πήρα το αυτοκίνητό μου και πήγα στο σουπερ μάρκετ. Αγόρασα ρύζι, κιμά για μπιφτέκια, δύο κοτόπουλα, φρούτα, λαχανικά, ποτά και αναψυκτικά. Πλήρωσα με κάρτα γιατί δεν είχα μαζί μου χρήματα. Πήρα τις τέσσερις, γεμάτες με ψώνια, σακούλες μου και έφυγα. Μετά πήγα στο φούρνο για φρέσκο ψωμί. Πήρα και τυρόπιτες για το μεσημέρι. Γύρισα στο σπίτι, έφερα τα ψώνια από το αυτοκίνητο και ετοίμασα έναν ωραίο καφέ. Τον ήπια και μαζί έφαγα μια φέτα ψωμί με βούτυρο και μαρμελάδα. Αμέσως μετά άρχισα τις δουλειές. Έστρωσα τα κρεβάτια. Σκούπισα το σαλόνι, την τραπεζαρία και το χολ. Ξεσκόνισα το γραφείο μου, καθάρισα τον υπολογιστή μου και τέλος σφουγγάρισα την κουζίνα και το μπάνιο. Έλουσα την κόρη μου και μετά έκανα στα γρήγορα μπιφτέκια στη σχάρα. Είχα και τις τυρόπιτες από το φούρνο και μαρούλι για σαλάτα. Εντάξει ήταν το φαγητό για το μεσημέρι.

	β. Παρασκευή - Η ημέρα του πάρτι / Πρωί Πρωί-πρωί πήγα στην κουζίνα. Ετοίμασα πρωινό για όλη την οικογένεια: δημητριακά με γάλα για τα παιδιά, ένα τσούρι για το Μιχάλη και φρούτα για μένα. Επιτέλους τα παιδιά έφυγαν για το σχολείο και ο Μιχάλης για το γραφείο του. Πήγα γρήγορα στην κουζίνα και άρχισα να μαγειρεύω για το βράδυ. Έβρασα το ρύζι στη μεγάλη κατσαρόλα και σε μια άλλη, πιο μικρή, έκανα τη σάλτσα. Έκοψα σε λεπτές φέτες ταμανιτάρια και δύο κόκκινες πιπεριές. Έριξα λίγο λάδι, αλάτι, πιπέρι, λευκό κρασί και άφησα τη σάλτσα σε χαμηλή φωτιά. Άναψα το φούρνο για το κοτόπουλο και καθάρισα τα λαχανικά για τις σαλάτες. Έστρωσα το τραπέζι. Διάλεξα το πιο ωραίο λευκό τραπεζομάντιλό μου. γ. Παρασκευή - Η ημέρα του πάρτι / Απόγευμα Τελείωσα το τραπέζι με τα ποτήρια του κρασιού, τα κουταλάκια για το γλυκό και τα λουλούδια στο κέντρο. Έκανα ένα ντους και πήγα στο δωμάτιό μου. Διάλεξα ένα πολύ ωραίο πράσινο φόρεμα και μαύρα παπούτσια. Έτρεξα στην είσοδο, άναψα τα φώτα του κήπου και τα κεριά στο σαλόνι. Ντριιν... το κουδούνι! Ο Μιχάλης άνοιξε την πόρτα και το πάρτι άρχισε...
17.12.β.	Ελεύθερη.
17.13.	1.Όταν φεύγω από το γραφείο μου, συνήθως γυρίζω αμέσως στο σπίτι μου. Χτες όμως πήγα σ' ένα φίλο μου. 2.Όταν γυρίζω το απόγευμα στο σπίτι μου, συνήθως τρώω ένα σάντουιτς και πίνω μια πορτοκαλάδα. Χτες όμως ήπια μόνο καφέ. 3.Όταν διαβάζω το βιβλίο μου, συνήθως μου αρέσει να ακούω κλασική μουσική. Χτες όμως άκουσα τζαζ. 4.Όταν σιδερώνω, συνήθως ανοίγω την τηλεόραση. Χτες όμως άκουσα ραδιόφωνο. 5.Όταν γυρίζω πολύ αργά το βράδυ στο σπίτι μου, συνήθως παίρνω ταξί. Χτες όμως πήρα το μετρό. 6.Όταν το βράδυ μένω στο σπίτι μου, συνήθως τηλεφωνώ σε φίλους. Χτες όμως είδα τηλεόραση.
17.14.	1.Όταν τελείωσα το φαγητό, έστρωσα το τραπέζι. 2.Όταν σκούπισα και ξεσκόνισα, πήρα στο τηλέφωνο τη μητέρα μου. 3.Όταν η Άννα είχε τη γιορτή της, της κάναμε ένα πάρτι. 4.Όταν είχα τα γενέθλιά μου, χορέψαμε μέχρι το πρωί. 5.Όταν τελείωσε το πλυντήριο, άπλωσα τα ρούχα.
17.15.	1. Μόλις ο Νίκος γύρισε στο ξενοδοχείο του, έκανε ένα μπάνιο. 2. Μόλις άρχισαν οι εκπώσεις, όλοι πήγαν στα καταστήματα για ψώνια. 3. Μόλις ο Τόμας είδε τα δώρα, έμεινε με το στόμα ανοιχτό. 4. Μόλις τελειώσαμε το φαγητό, ο Τόμας έσβησε τα φώτα και άναψε τα κεριά. 5. Μόλις είδα τον Τόμας, του είπα <i>Χρόνια πολλά</i>.
17.16.	1.Γιατί δεν ξεσκονίζεις τα έπιπλα; Μόλις τα ξεσκόνισα / ξεσκόνισαμε. 2.Γιατί δεν ανάβει τα φώτα; Μόλις τα άναψε. 3.Γιατί δε σβήνουν(ε) τα φώτα; Μόλις τα έσβησαν / σβήσανε. 4.Γιατί δεν ανοίγει τα δώρα; Μόλις τα άνοιξε. 5.Γιατί δε σιδερώνει τα ρούχα; Μόλις τα σιδέρωσε. 6.Γιατί δε στρώνεις το τραπέζι; Μόλις το έστρωσα. 7.Γιατί δε βράζει τα μακαρόνια; Μόλις τα έβρασα. 8.Γιατί δεν κάνετε τη σαλάτα; Μόλις την έκανα / κάναμε. 9.Γιατί δεν απλώνει τις μπλούζες; Μόλις τις άπλωσε. 10.Γιατί δεν πίνεις το γάλα σου; Μόλις το ήπια.
17.17.	1.Κάθε μέρα παίζεις πιάνο, σήμερα όμως δεν έπαιξες. 2.Κάθε μεσημέρι τρώτε έξω, χτες το μεσημέρι όμως δε φάγατε (έξω). 3.Κάθε απόγευμα παίζουν τένις, σήμερα το απόγευμα όμως δεν έπαιξαν / παίζανε. 4.Κάθε χρόνο ταξιδεύουμε, πέρσι όμως δεν ταξιδέψαμε. 5.Κάθε μήνα λείπω μία μέρα από τη δουλειά μου, αυτό το μήνα όμως δεν έλειψα. 6.Κάθε πρωί χτενίζεις την κόρη σου, σήμερα το πρωί όμως δεν τη χτένισες. 7.Κάθε Κυριακή πάμε εκδρομή, την περασμένη Κυριακή όμως δεν πήγαμε. 8.Κάθε εβδομάδα μαγειρεύω, αυτή την εβδομάδα όμως δε μαγειρέψα. 9.Κάθε βράδυ μένεις στο σπίτι της μαμάς σου, χτες το βράδυ όμως δεν έμεινες. 10.Κάθε μέρα είσαι στο σπίτι, χτες όμως δεν ήσουν. 11.Κάθε χρόνο πάμε διακοπές, πρόπερσι όμως δεν πήγαμε. 12.Κάθε μήνα φεύγω το πρώτο Σαββατοκύριακο, τον περασμένο μήνα όμως δεν έφυγα.
17.18.	1.έφαγα, 2.φάγαμε, 3.έμεινε, 4.παίξαμε, 5.πήγατε, 6.περίμενα, 7.ήμουν(α), 8.γράψαμε, 9.είπαμε, 10.ήπιαμε.
17.19.	1.έχασα, χάσαμε, έχασαν, χάνω, χάνουν. 2.περίμενες, περιμέναμε, περιμένεις, περιμέναν, περιμένουν. 3.έφαγε, φάγατε, έφαγαν, φάγαμε, έφαγα. 4.χάνουμε, έχασες, χάσατε, χάνετε, έχασαν. 5.μένεις, μέινате, έμεινε, μένουν, μέيناμε. 6.λάτρεψα, λატρέψαμε, λატρεψαν, λატρέψανε, λατρεύω. 7.έφυγα, έφυγαν, φύγανε, φύγατε, φεύγετε. 8.δείχνουμε, έδειξαν, δείχνουν, δείξατε, έδειξε. 9.σβήσαμε, σβήνεις, έσβησα, σβήνουν, έσβησαν. 10.ανάβεις, άναψες, ανάψατε, ανάβουν, ανάψανε.
17.20.	1. Κάθε πρωί τρέχω στο δάσος περίπου μια ώρα. Χτες όμως δεν έτρεξα γιατί ήμουν άρρωστη. 2. - Τι ώρα έφυγε το τρένο; - Στις τρεις. - Κι εσείς τι ώρα φύγατε; - Στις τέσσερις. - Και οι φίλοι σας πότε έφυγαν; - Κατά τις πέντε. 3. - Συνήθως αγοράζω φρούτα από τη λαϊκή. Χτες αγόρασα από το μανάβη. Εσείς αγοράσατε φρούτα από το μανάβη ή προλάβατε τη λαϊκή; - Δυστυχώς δεν προλάβαμε τη λαϊκή. Τα παιδιά μας όμως πρόλαβαν και αγόρασαν πολύ φρέσκα και ωραία φρούτα. 4. - Πού δουλεύεις τώρα; - Δουλεύω στην εταιρεία του θείου μου. Πέρσι δούλεψα σε μια τράπεζα αλλά δεν ήμουν ευχαριστημένη. Εσείς και ο άντρας σας, πού δουλεύετε; - Δουλεύουμε σε μια ξένη εταιρεία. Πέρσι δουλέψαμε κι εμείς σε μια τράπεζα αλλά ούτε κι εμείς ήμασταν ευχαριστημένοι και φύγαμε. 5. - Τι κάνατε συνήθως στα πάρτι; - Τρώμε, πίνουμε, χορεύουμε, ακούμε μουσική... - Χτες τι κάνατε στο πάρτι της Ελένης; - Φάγαμε πολύ ωραία φαγητά, ήπιαμε κρασί και μπύρες, αλλά ούτε χορέψαμε ούτε ακούσαμε μουσική.
17.21.	1.έφτασες, έφτασα, 2.Ευτυχώς, σοβαρό, 3.εύχομαι, 4.τρίφτης, παπαγάλος, 5.ευχαριστώ, 6.ευγενικός, 7.φάγαμε, ήπιαμε, χορέψαμε, 8.έκπληξη, 9.έσβησε, φώτα, άναψε, 10.Έφεραν, φέτα, 11.φάβα, από, 12.εύκολη, 13.βιολογικά τρόφιμα, 14.Έφαγα κοτόπουλο.

17.22.

1.α, 2.β, 3.α, 4.α, 5.β, 6.α, 7.α, 8.α.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: **Αυτοί που πήραν τα βουνά**

Δ: Δημοσιογράφος Χ: Χαρούλα

Δ: Καλημέρα σας. Είμαστε από την εκπομπή *Αυτοί που πήραν τα βουνά* και θα ήθελα να σας κάνω λίγες ερωτήσεις για τη ζωή σας στην Αθήνα και τη ζωή σας στην Κρήτη.

Χ: Πολύ ωραία. Σας ακούω.

Δ: Πότε φύγατε από την Αθήνα;

Χ: Φύγαμε πριν από ένα χρόνο.

Δ: Γιατί φύγατε;

Χ: Γιατί η ζωή στην Αθήνα ήταν πολύ δύσκολη και κουραστική για όλη την οικογένεια.

Δ: Δηλαδή τι ήταν αυτό που έκανε τη ζωή σας κουραστική και δύσκολη;

Χ: Πρώτα απ' όλα το σπίτι μας ήταν στο κέντρο της Αθήνας και οι δουλειές μας μακριά. Θέλαμε και ο άντρας μου και εγώ μία ώρα περίπου για να πάμε με το αυτοκίνητο, εκείνος στο γραφείο του κι εγώ στο σχολείο.

Δ: Είστε δασκάλα;

Χ: Ναι, και ο άντρας μου γεωπόνος. Αλλά και τα σχολεία των παιδιών ήταν επίσης μακριά. Ήθελαν τρία τέταρτα περίπου με το σχολικό λεωφορείο για να πάνε από το σπίτι στο σχολείο.

Δ: Η ζωή εδώ είναι πιο φτηνή;

Χ: Βεβαίως. Εδώ είναι πολύ πιο φτηνά τα φρούτα, τα λαχανικά αλλά και πολλά άλλα πράγματα. Τα αυτοκίνητα τώρα: στην Αθήνα είχαμε δύο αυτοκίνητα. Εδώ έχουμε ένα. Και κάτι άλλο ακόμα πιο σπουδαίο. Στην Αθήνα δεν είχαμε χρόνο για τους φίλους μας, για τα χόμπι μας, ακόμα και για τα παιδιά μας. Ο Άρης και η Άννα δεν είχαν χρόνο για παιχνίδια, για φίλους, τίποτα. Σπίτι - σχολείο, σχολείο - σπίτι και διάβασμα.

Δ: Καταλαβαίνω, καταλαβαίνω. Και την Κρήτη; Πώς τη διαλέξατε;

Χ: Εδώ γεννήθηκα. Εδώ πήγα σχολείο. Είχα φίλους που με ξέρουν και τους ξέρω χρόνια τώρα. Τα καλοκαίρια μας εδώ τα περνάμε. Έτσι δεν είχαμε κανένα πρόβλημα.

Δ: Και η δουλειά σας; Δε μου είπατε. Εσείς αφήσατε το σχολείο, και ο άντρας σας;

Χ: Ευτυχώς όλα πήγαν πολύ καλά. Εγώ πήρα μετάθεση για ένα Δημοτικό σχολείο στα Χανιά και ο άντρας μου κάνει βιολογικό λάδι και ελιές. Είναι γεωπόνος βλέπετε και δεν ήταν καθόλου δύσκολο γι' αυτόν να κάνει αυτή τη δουλειά.

Δ: Κυρία Δημητρίου, σας ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σας. Σας εύχομαι όλα τα καλά για την καινούρια σας ζωή. Χαίρετε!

17.23.

1.Σ, 2.Λ, 3.Σ, 4.Λ, 5.Λ, 6.Λ, 7.Λ, 8.Σ, 9.Λ, 10.Λ.

17.24.

Ελεύθερη.

17.25.

Ελεύθερη.

17.26.

Ήταν πέντε, ήταν έξι**Ήταν** πέντε, ήταν έξι κι **έγινε** εφτά.Το παράπονο με **πήρε** κι έκλαψα πικρά.**Έκλαψα** για τη ζωή μου και για το γραφτό.

Το ρολόι μου δείχνει οχτώ.

Διάβασα τα γεγονότα και την κοσμική, για ποδόσφαιρο, για φόνους και πολιτική.

Στην Ασία φασαρίες, πείνα κι ερημιά.

Το ρολόι μου **δείχνει** εννιά.Μια γειτόνισσα **απλώνει** ρούχα καθαρά.**Πλένει** με μια νέα σκόνη κι είναι αστραφτερά.

Με τραγούδια για τη φτώχεια και την ξενιτιά

ρετιρέ **παίρνω** στην Κηφισιά.Τα λουλούδια δε **μυρίζουν**, είναι πλαστικά.Ένα φίλο και μια αγάπη **είχα** μια φορά.Τώρα **βρέχει**, κάποιος **τρέχει**, δεν **μπορώ** να δω.Το ρολόι **σταμάτησε** εδώ.